

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Pars II. De Matrimoniis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

quam predicta puella; vel, si non est manifestum, fama tamen loci hoc habet, cum esset Sponsa tantummodo de futuro, idem ab eius impetitione debet absolvi: sed unus testis integer æque, imò fortius probat, ex communi sensu, teste Mascardo de probat. concl. 753. & c. super eo loquitur simpliciter, sufficere unius testimonium ad dissolvenda Sponsalia, quin decisionem restringat ad jurata: ergo. Ut autem testis dicatur integer, seu omni exceptione major, requiritur, quòd deponat, nomine suo publicato; nec alleget propriam turpitudinem: his positis:

334. Ad ea, quæ sunt in contrarium. Resp. in cit. c. Præterea, non rejici testimonium unius ad jurata Sponsalia dissolvenda, nisi in casu, quo testis non est integer; qualis ibi fuit. Nam ille deponebat de suo delicto cum Sponsa sui consanguinei; & publicè fateri, recusabat. Testis autem in c. Cum in Tua, non deponebat, sed tantum denunciabat, quo casu nos ipsi ulterius famam requirimus, ut dictum est; & dicemus in seq. Resp. demum. 3. famam, quæ defumitur à fide dignis, esse sufficientem probationem dissolvendi Sponsalia, ut dicitur in cit. c. super eo, de consanguinit. intellige, si fama sit allegata, & probata, quare non sufficit, si notorium sit, esse famam de impedimento; quia Judex aliter judicare non potest, ut docet Castropalaus cit. n. 7. aliàs enim Judex ferret sententiam ex privata noticia, & non publica; sic Gutierrez. de Matr. c. 36. n. 14.

335. Præter hæc not. 1. ut Judex de plano, & absque judiciario ordine inquirat super impedimento, de quo fama est; illi pro tali casu sufficere privatam famæ notitiam ex c. Cum in tua. 27. b. t. ibi: aut etiam per te ipsum possis certificari de plano. Per famam autem intelligitur autumatio, seu opinio majoris partis vicinæ, in qua ad minus habitant decem; opinio autem majoris partis vicinæ, dicitur rumor; ita Sanchez l. 1. D. 71. in fine n. 18. cujus ulterior ratio est; quia hic agitur de cavendo peccato, & periculo matrimonii nulliter contrahendi; & fortè, detectâ deinceps nullitate, vel ægrè sustinendi; vel non nisi cum magnis difficultatibus separandi.

Not. 2. probabilius esse, in dicto casu testes, qui deponunt de impedimento, debere esse juratos, esto id neget Sanchez D. 71. n. 5. quia testi non jurato, in præjudicium tertii, non creditur, ut dictum est; & famam, de qua dictum est supr. non esse infirmatum aliis probationibus contrariis per c. Cum in Tua 27. de spons. junct. gl. V. famam; sic Mascard. de probat. concl. 1035. n. 14. Infirmatur autem illa fama, consanguineorum juramento, ut ibid. dicitur; imò etiam juramento contrahentium, quamvis tunc arbitrio Judicis relinquatur, quantum huic juramento deferendum sit, teste Mascardo cit. n. 16. Et hoc, quod diximus de fama impedimenti, sufficiente ad impediendum matrimonium (consequenter ad dissolvenda Sponsalia) extendunt Antoninus, & Præpositus apud Castropalaum n. 7. etiam ad rumorem; sed probabilius negatur, cum ea vis in c. super eo, tribuatur solum fame.

Not. denique 4. has probationes, ortas à teste jurato, famâ, vel confessione Sponsorum, requiri solum, quando Sponsalia dissolvenda sunt à Judice propterea, quòd probetur adesse impedimentum, impediens matrimonium contrahendum; non autem, quando sermo est de causâ, quæ præbet uni Sponsorum jus resiliendi à Sponsalibus. Ad hoc enim in foro conscientie sufficit unus testis; in foro autem externo requiruntur duo, quia agitur de præjudicio tertii, non autem de peccato vitando. Reliquæ autem quæstiones, quæ concernunt Sponsalia de futuro, cujusmodi sunt, quid in eis operetur vis, & metus; quid conditiones appositæ? &c. resolventur in seqq.

PARS II.

De Matrimonii.

Matrimonium considerari potest, vel in quantum est præcisè contractus; vel etiam, in quantum est Sacramentum. Aliqui censent, matrimonium acceptum pro contractu, sumi casualiter (relatè nimirum ad vinculum, seu Conjugum obligationem mutuam, in qua constituunt matrimonium acceptum formaliter) sic Pereyra in Elucidar. l. 3. Elucidat. 6. f. 1. n. 1670. in fine: sed

fed his prætermiffis, cum quæftionibus illis, quas ex profeffo tradunt Theologi morales, ea breviter dicemus, quæ jure Canonum tractari folent, fumpturi matrimonium, in quantum eft contractus pro legitimo Viri & mulieris confenfu ad ſibi mutuò conſtituendum in ſuo corpore juſ ad copulam conjugalem; in quantum autem eft Sacramentum, pro eodem contractu, in quantum à Chriſto elevatus eſt ad rationem Sacramenti novæ legis.

ARTICULUS I.

De Matrimonio, in quantum eſt Sacramentum?

339. Matrimonium fidelium eſſe verè, ac propriè Sacramentum novæ legis, à Chriſto Domino inſtitutum, conſtat ex Concil. Trident. ſub Eugen. IV. in decreto fidei poſt ult. Seſſ. tum etiam ex Trident. Seſſ. 7. de Sacram. in genere. Can. 1. ibi: *ſi quis dixerit, Sacramenta novæ legis non fuiſſe* (re- cenſetur autem ibid. inter ea etiam matrimonium) *à Chriſto JESU, Domino noſtro inſtituta, vel pauciora, aut etiam aliquò horum ſeptem (ex ibi recenſitis) non eſſe verè, & propriè Sacramentum, anathema ſit.* & Seſſ. 24. de Reform. Matr. Can. 1. ibi: *ſi quis dixerit, matrimonium non eſſe verè, ac propriè unum ex ſeptem legis Evangelicæ Sacramentis, à Chriſto Domino inſtitutum; ſed ab hominibus in Eccleſia inventum, neque gratiam conferre, anathema ſit;* intellige, quando legitimè celebratum eſt cum intentione faciendi, quod facit Eccleſia: ſic enim ex inſtitutione Chriſti eſt ſignum præcticum, legitimà ſui ſuſceptione Viro, & mulieri conferens gratiam ad perpetuam vitæ conſuetudinem mutuò conſervandam. Porò dubitationes, quæ circa præſentem materiam communiter proponi ſolent, in ſequent. breviter reſolvemus.

§. 1.

An omne matrimonium fidelium, ſit Sacramentum?

340. Pirhing de ſponſal. n. 74. Caſtopalauſ. D. 2. de ſponſ. p. 2. n. 5. & alii negant, fideles baptizatos poſſe verum matrimo-

Tom. IV.

nium contrahere, & non Sacramentum, rectius tamen affirmat Rebellus p. 2. de oblig. Juſt. l. 1. q. 5. concl. 1. Vasquez tom. 2. in 3. p. d. 138. c. 5. Baſilius Ponrius l. 1. c. 9. n. 3. Gaſpar Hurtado de matr. D. 3. diff. 9. n. 2. & alii; quia Sacramentum non fit ſine intentione faciendi Sacramentum, vel faciendi, quod facit Eccleſia, ut conſtat ex Florent. in Decret. Unionis: ſed Vir & mulier etiam fideles, & baptizati celebrare poſſunt matrimonium, in quantum eſt legitimus contractus, cum ſola intentione ſibi mutuò conſtituendi juſ ſuorum corporum ad proliſ generationem, ſine illa intentione faciendi Sacramentum; cum intentio prior ſtet, ſine ſecunda, ut patet, ſi talis contractus à Chriſto non fuiſſet elevatus ad rationem Sacramenti; ergo poſſunt celebrare matrimonium, quin ſit Sacramentum.

Dices. 1. cum Caſtopalauſ cit. Tri- 341. dent. Seſſ. 24. c. 1. declaravit, quodlibet matrimonium fidelium eſſe Sacramentum. Reſp. cum diſtinctione: & dico, Tridentinum intelligi, quando contractus à Miniſtro fit *cum intentione faciendi Sacramentum*, ſeu faciendi, quod facit Eccleſia; non autem ſecus. Quòd autem intentio celebrandi legitimum contractum conjugalem, & tunc *intentio faciendi contractum conjugalem;* & intentio faciendi in eo contractu Sacramentum, non ſint idem, probatur tum ex objecto directè intento, quòd relare ad illam non eſt idem cum alterius objecto ſaltem adæquatè; tum quia ſunt intentiones ſubjecto ſeparabiles.

Dices. 2. Baptizati non poſſunt con- 342. trahere matrimonium, niſi cum intentione contrahendi *more Chriſtiano;* ſed ſic eo ipſo talis contractus eſt Sacramentum; ergo. Reſp. 1. negando majorem; cum poſſint contractum intendere præciſè; juxta naturam contractus. Reſp. 2. cum diſt. maj. non poſſunt contrahere, niſi cum intentione contrahendi *more Chriſtiano*, hoc eſt, eo modo, quo Chriſtus voluit. N. *more Chriſtiano*, hoc eſt, eo modo, quo intendunt contrahere aliqui Chriſtiani, ſeu Baptizati, ſed hæretici, negantes matrimonium eſſe verum Sacramentum, C. maj. ſed hæc intentio non ſufficit ad Sacramentum.

M

Dices. 3.

343. Dices. 3. Essentia hujus Sacramenti consistit in legitimo fidelium contractu, quo sibi invicem sua corpora tradunt ad usum conjugalem; ergo fideles intendentes celebrare prædictum contractum, necessariò intendunt celebrare matrimonium, quod sit Sacramentum. Resp. non concedi anteced. nisi simul adsit, intentio celebrandi contractum eo modo, quo Christus voluit; hæc autem intentio deficere potest ab intentione celebrandi præcisè contractum constitutum juris mutui suorum corporum ad usum conjugalem; ergo. Quare negandum est, quòd matrimonium, in quantum præcisè contractus est, includat essentialiter, ac inseparabiliter intentionem celebrandi talem contractum animo faciendi Sacramentum, cum hoc nec autoritas, nec ratio evincat. Neque per hoc licitum sit fidelibus, celebrare matrimonia præcisè, quæ sunt contractus; cum supposità institutione Christi, & elevatione matrimonii fidelium ad rationem Sacramenti, lege naturali prohibeantur, actionem Sacramentalem sine ratione Sacramenti celebrare; vel, defectu talis intentionis, irritare; præsertim cum omne matrimonium legitimum, jure divino, à consensu conjugum, indissolubile sit, ut dicemus in seqq.

344. Quòd autem dicitur, fore (ut pleræque matrimonia, hæreticorum, vel Catholici cum hæretica, deficerent à ratione Sacramenti) solum procederet in casu, quo intentio hæretici, volentis contrahere sine animo Sacramenti, foret efficax, ut alteram, quam communiter habent, ineundi matrimonium juxta voluntatem Christi, redderet inefficacem, quòd tamen rarissimè fit, nec præsumi potest. Intentio autem ineundi matrimonium juxta voluntatem Christi, seu prout exigit vera fides salvifica (quam, ut dixi, plerumq; habent, licet errent, existimantes matrimonium non esse è numero Sacramentorum) virtualiter ac implicitè est intentio sufficiens Sacramenti.

§. 2.

An matrimonium fidelium, celebratum per epistolam, vel Procuratorem, sit Sacramentum?

345. Supponendum ex c. fin. de Procuratoribus in 6. ante Trid. etiam inter absentes,

matrimonia validè celebrata esse per Procuratorem, qui habuit qualitates inibi descriptas, nimirum (si ad hoc sit specialiter constitutus) ubi glossa. V. *Idoneus*, ait, *de hoc non dubitari*. Neque in hoc aliquid immutatum esse jure novo, si servetur, atque fiat talis contractus in facie Ecclesiæ. Supp. 2. inter absentes matrimonia validè contrahi etiam per epistolam ad eum finem scriptam, & missam, etiam post Trident. ut notat Barbosa in t. *Nec illud*. 30. q. 5. n. 2. & colligitur arg. c. *Cum apud*, 23. & c. *Tua*. 25. de *Sponsal.* ubi definitum est; *sufficere alia signa, quam verba*; & hæc, inter valentes loqui, necessaria esse solum quoad Ecclesiæ, ut dictum est in præcedentibus; pro quo sufficit, consensum exprimi verbis, vel vocalibus, vel scriptis, vel verbis æquivalenter, eà tamen lege, ut consensus Principalis, antequam Procurator contrahat, vel promissarius, datum consensum in epistola, cum repromissione acceptet, ab eodem non retractetur, sed habitualiter perseveret; his positis.

Ad quæstionem propositam negativè 346. respondet Rebellus *de Obligat. Just. p. 2. l. 2. q. 5.* & alii: sed longè probabilius est oppositum. Nam matrimonium, in quantum contractus legitimus, celebratus cum intentione faciendi, quòd facit Ecclesiæ, ex institutione Christi, habet rationem veri Sacramenti; hoc autem, inter Baptizatos absentes fieri potest per Procuratorem, specialiter ad hoc constitutum, vel epistolam (nam taliter fieri potest contractus legitimus inter absentes) & consentiens per Procuratorem, vel per epistolam, potest habere intentionem consentiendi per eos eo modo, quo Christus voluit; ergo nihil deest, ut, his positis, fiat verum Sacramentum; sic Communis.

Ad fundamenta contrariæ sententiæ Resp. esto ad alia Sacramenta requirantur *verba*; tamen in hoc, ad valorem Sacramenti, non requiri substantialiter *verba propriè dicta*, ex dictis supra; minus coram, per ipsum contrahentem; personaliter expressà voce, ut ibidem dictum est, quoniam sufficiunt etiam alia signa sufficienter consensum, & intentionem contrahentium exprimentia; cum & ipsum Concilium Florentinum dicat: *requi-*

requiri verba, solum regulariter; ergo, non semper; ergo non substantialiter. Ex hoc autem, quod nullum aliud Sacramentum celebretur per epistolam, vel alium, nihil sequitur; quia non est omnium eadem natura. Matrimonium porro, cum, quatenus est contractus, sit assumptum ad rationem Sacramenti, & ille celebrari possit per Epistolam, vel Procuratorem, proprium habet, quod aliis commune non est. Nam Sacramentum poenitentiae non habet utrunque rationem iudicii, sed iudicii arcaui inter solum Iudicem, & personam Rei, uti constat ex Ecclesiae definitione, negantis absolutionem absentis.

348. Si queras, an matrimonium fidelium sit Sacramentum in fieri, vel facto esse? Resp. esse verum Sacramentum non tantum in fieri, sed etiam in facto esse, doceri à Sanchez. l. 2. hic D. 5. n. 7. & aliis. Quoad I. partem omnino est affirmanda; quia, quando sunt omnia constitutiva Sacramenti eo modo, quo requiruntur, nequit abesse Sacramentum; sed dum contractus matrimonii cum intentione faciendi Sacramentum est in fieri, sunt omnia constitutiva Sacramenti eo modo, quo requiruntur; contractus enim cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia, ponitur, & primò est, ut immediate prius non fuerit. Nam hoc est rem fieri, propriè; sed tunc nec institutio Christi deficit; ergo. Quoad secundam verò partem probabilius negatur cum Castropalao D. 2. de spons. p. 2. n. 3. Credibilis enim est, quod Sacramentum matrimonii, licet sit signum practicum gratiae sanctificantis in sui susceptione; sui tamen usu non sanctificet conjuges ex opere operato, prout est communis sensus Doctorum teste Castropal. cit.

349. Ex hoc autem, quod conjuges, etiam post celebratum inter se matrimonium, perpetuo uniti significant unionem Verbi cum natura humana, & Christi cum Ecclesia; & hac ratione sint signum rei Sacrae, divinitus institutum, non sunt tamen signum practicum gratiae, nisi in susceptione; non, in usu, nec paritas ab Eucharistia urget; haec enim habet esse signum gratiae practicum, seu causativum in sui usu, ex eo, quod institutum sit in spirituale alimentum animae, imitatio

Tom. IV.

ne cibi, & potus corporalis, qui non nutrit, nisi usu suo, & sumptione praevia.

S. 3.

An fiat Sacramentum, si fidelis in-
eat matrimonium cum infideli?

Supponimus, quod fidelis ex dispen- 350.
satione Pontificis validè contrahere possit, cum infideli. Ad quaestionem igitur propositam, affirmat Sotus in 4. dist. 26. q. 2. a. 3. sed rectius negatur cum Sanchez. l. 2. hic D. 8. n. 2. Quia Sacramentum ex parte utriusque est unicum in numero, & indivisibile; ergo non potest afficere, nisi utrumque contrahentem; sed infidelem afficere non potest, cum sit incapax; ergo nec fidelem, praesertim cum sicut non unus, sed uterque est Minister, sic in utroque necessaria sit intentio, qua in infideli esse non potest. Contractus enim indivisibiliter procedens à contrahentibus est materia matrimonii, qua est Sacramentum, ut dicemus infra: ergo si nequeant ambo Sacramentaliter contrahere, contractus, in quantum ab illis procedit, nequit esse Sacramentum.

Quaestio est, an matrimonium infide- 351.
lium, suscepto baptismo, evadat Sacramentum? ante responsum sup. etiam apud infideles matrimonium legitime contrahi, & validum esse, ut habetur c. Gaudemus 8. de Divort. ibi: cum Sacramentum conjugii apud fideles, & infideles existat; & c. de infidelibus. 4. de Consang. ubi Innocentius III. Archiepiscopo, & capitulo Tirenfi rescribens, ait: de infidelibus ad fidem conversis, utrum si ante conversionem suam secundum legis veteris instituta, circa gradus consanguinitatis à Canone denotatos conjuncti fuerint, separari debeant post baptismum? duximus respondendum, quod matrimonium sic contractum, non est post baptismi lavacrum separandum; cum à iudeis Dominus requisitus, si liceret Uxorem ex quacunque causa dimittere, ipsis respondit: quod DEUS conjunxit, homo non separet: per hoc innuens esse matrimonium inter eos. Hinc Infideles, facti fideles, non contrahunt denuò, sed in legitimo matrimonio prius inito perseverant; ita Sanchez. l. 2. hic D. 9. n. 1. quo posito.

M 2

Ad

352. Ad quæstionem propositam triplex est sententia: prima docet, fieri Sacramentum suscepto baptismo, post novum consensum; sic Henriquez. l. 11. de matr. c. 8. n. 1. & c. 15. n. 2. Altera idem affirmat, quin requirat novum consensum post baptismum, contracto tamen prius legitime matrimonio; & hanc, ut probabilior, tenet Sanchez. cit. n. 5. postrema verò negat omnino, fieri Sacramentum; sic Castropalaus cit. D. 2. de sponsal. p. 2. n. 17. quam etiam probabilior, iudico. Quia Sacramentum tunc solum fit, quando in fide Christi contrahitur à Sponsis contractu legitimo, cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia; hoc autem non fit, quando conversi baptismum suscipiunt, quod pat. 1. si de novo non consentiunt; 2. esto postea novum consensum eliciant; hic enim consensus non constituit illis mutuo, sed tantum approbat jus, utriusque prius legitime constitutum; Ergo.

353. Quare not. 1. licet legitimum matrimonium infidelium, post susceptum baptismum, fiat insolubile, sic, ut neuter possit alterum relinquere, prout antè poterat, si ipse conversus fuisset, altero in sua perfidia remanente: hoc tamen non provenire ex eo, quod prior contractus à non baptizatis renovetur; sed inde, quod suscepto baptismo tollatur causa prædictæ solubilitatis, in eo sita, quod unus, non alter baptismum susceperit.

354. Not. 2. concedi, matrimonium legitimum infidelium, consummatione ejus post susceptum baptismum, reddi omnino insolubile, non ex hoc, quod consummatione Sacramentum efficiat novus contractus suscepto baptismo, ut dictum est: sed ex eo, quod legitimi matrimonii consummatio (facta à fidelibus) significet unionem Christi cum Ecclesia, & Verbi cum natura humana.

355. Not. 3. negandum esse, quod matrimonium tunc fiat Sacramentum, quando ambo, solum habitu, contrahunt in fide Christi. Non enim potest esse aliquid tale in habitu, nimirum perseverantiâ habituali, quod ante nunquam fuit, in actu: sed antequam infideles baptizentur, non contraxerunt in fide Christi actu; ergo quando infideles baptizantur, non

contrahunt in fide Christi habitu: ergo nequit tunc esse Sacramentum habitu, saltem sine novo consensu; sed nec novo consensu accedente, quia hic non dat, sed solum approbat jus conjugale præexistens; Ergo.

Unde, quando matrimonium infide- 356.
lium in c. Gaudemus. 8. de divortis, dicitur Sacramentum, ibi: quod, cum Sacramentum conjugii apud fideles, & infideles existat, per Sacramentum inibi non intelligatur Sacramentum, quod suscipientes sanctificet allatione gratiæ sanctificantis; hæc enim Sacramenta non reperiuntur, nisi in vera Ecclesia. c. quia ex sola. 24. q. 1. t. Extra Catholicam. 1. q. 1. sic, ut extra illam nullum tale reperiatur. c. Plerumque. §. hinc est. 2. q. 7. Cum enim infideles careant baptismo, quod est janua Sacramentorum, quæ sunt in vera Ecclesia; rectè sequitur, eos per matrimonium non habere Sacramentum tale, quale fideles, cum illi non sint de Ecclesia. c. Firmissime, de consecrat. dist. 4. c. Majores, de baptismo. Ut autem debita præstetur solutio ad cit. textum ex c. Gaudemus, responderet Covarr. de sponsal. p. 2. c. 1. §. Unicon. 4. Sacramentum conjugii apud infideles æquè reperiri, sed solo habitu, quod in fidelibus est actu; sed hæc responsio non procedit ut dictum est n. 355.

Alii dicunt, ibidem Sacramentum ac- 357.
cipi largè, ac improprie respectu infidelium, in quantum aliquo modo designat unionem Christi cum Ecclesia, licet improprie, quia fide carent; ita Sanchez. l. 2. hinc d. 8. n. 1. Riccius in tract. de Jure Person. extra grem. Eccles. l. 2. c. 1. n. 8. ait, apud infideles reperiri Sacramentum, in quantum significat signum rei sacræ præcisè, aliquo modo sanctificantis subiectum suum, non interne per gratiam, sed quasi legaliter, & extrinsecè; non autem in quantum significat signum gratiæ institutum à Christo. Cæterum in eo textu sumi pro Sacramento in genere; ut est signum rei sacræ, probabilius est. Sic enim verificatur: Sacramentum conjugii apud fideles, & infideles existere, sed non eodem modo; nam apud fideles, signum rei sacræ, prout institutum est à Christo; apud infideles, prout erant ejusmodi signa in jure naturali, & lege veteri; sic Barbofa in cit. c. Gaudemus. 8. de divort. n. 5.

§. 4.

Qua sit materia, & forma Sacramenti matrimonii?

358. Ante resolut. not. 1. Sacramentum posse sumi, vel *specificativè*, nimirum pro eo, quod habet vim significandi Sacramentaliter; vel *reduplicativè*, prout habet vim significandi Sacramentaliter. Hinc explicat duplex concretum; unum, quod dicitur *res informatas verbis*, adhuc indifferentes, sed aptas assumi à DEO in signum gratiae; alterum, quod dicitur *res verbis informatas, et jam determinatas per divinam institutionem, ad rationem signi Sacramentalis*.

359. Not. 2. primum concretum vocatur Sacramentum sumptum materialiter, seu specificativè, quod Maffius Scotista alio nomine appellat *totum extra Sacramentale*, quia supponitur ad totum Sacramentale, quod habetur formaliter per illius assumptionem in signum gratiae: secundum autem concretum dicitur Sacramentum formaliter, seu reduplicativè acceptum.

Not. 3. ex decreto C.C. Florentini pro instruct. Armenorum, omnia Sacramenta novae legis, constare *rebus* tanquam materia, & *verbis*, tanquam formâ: sed hoc intellige *de verbis*, vel formaliter, vel æquivalenter talibus. Nam in matrimonio sufficient, *loco verborum*, etiam nutus, & alia signa sufficienter expressiva mentis ex dictis: his prænotatis.

360. Resp. ex dictis olim in tract. Theol. de Sacrament. in genere, in Sacramento materialiter sumpto (nimirum pro toto extra Sacramentali) *res* esse materiam; & *verba*, formam: in Sacramento autem formaliter sumpto (nimirum pro toto Sacramentali) *res*, & *verba simul*, esse materiam; & *institutionem Christi*, esse formam. Ex hoc patet, quomodo discurrendum sit de Sacramento matrimonii. Si enim sumitur materialiter, materia erunt *res*; & formâ, erunt *verba*; si formaliter, *res*, & *verba* erunt materia; forma, *institutionem Christi*. Cum autem matrimonium, seu contractus mutius, signis externis expressus, sit id, quod Christus assumpsit in signum gratiae, & hic contractus explicet duo, nimirum con-

sensum, seu *traditionem juris mutuum* in corpus, ad usum conjugalem, ac eisdem *acceptationem*, & hæc supponat illam: in Sacramento matrimonii sumpto formaliter, materia erit *traditio*; forma, *institutionem Christi*. Unde cum in cit. Decreto Florent. dicitur, materiam esse *res*, animadvertendum est, *res* non accipi, ut *res* opponuntur *verbis* (nam in Sacramento poenitentiae, materia, *ex qua*, sunt actus poenitentis sensibilibiter expressi, etiam *verbis*) sed sufficere *res æquivalenter*, ea scilicet, quæ in locum rerum subrogantur: sic in matrimonio, loco externæ traditionis, subrogatur consensus externè manifestatus.

§. 5.

Quis sit Minister Sacramenti matrimonii?

Melchior Canus l. g. c. 5. docet, Minister matrimonii, in quantum est Sacramentum, esse Sacerdotem; sed fallitur; dicendum enim, ministros hujus Sacramenti esse ipsos contrahentes, 1. quia mutuus consensus, quò constat matrimonium sumptum extra Sacramentaliter, non procedit à sacerdote, sed à contrahentibus; sed nec institutio Christi ab illo procedit; ergo nulla pars hujus Sacramenti formaliter sumpti. Deinde nullum sit Sacramentum sine personâ ministri etiam intentione faciendi, quod facit Ecclesia, ut constat ex Trid. & tamen Sacramentum matrimonii, jure antiquo stabat sine Parocho, & testibus; & hodie stat, ubi non viget Tridentinum irritans matrimoniam simpliciter clandestina. Hinc quando matrimonium contrahitur per Procuratorem, non ipse Procurator est Minister Sacramenti, sed est ministri, seu illius, cujus mandato agit, instrumentum.

Hinc pro fundamento Cani nota, verba sacerdotis matrimonio assistentis nullo modo esse necessaria ad valorem hujus Sacramenti, & verba contrahentium suppleri posse signis. Quare omnino negandum est, matrimonium clandestinum simpliciter, non fuisse Sacramentum jure antiquo, ubi ea valida erant; ac etiam jure novo in illis locis, ubi non ligat decretum

M 3

cretum CC. Trid. quo talia matrimonia irrita decernuntur. Et quamvis actio Sacramentalis, Sacra sit, non tamen ex eo talis est, quod fiat à Ministro consecrato (nam alias baptismus, à laico collatus Sacramentum non effert,) sed ex hoc, quod factio, quâ institutione Christi fit, Sacramentum, gratiæ sanctificantis practicè inductivum. Contrahentes autem peccare graviter, quando Sacramentum illud, conscientie culpæ gravis recipiunt, communis tenet: an autem in quantum sunt Ministri, seu illud conficiunt? variant Doctores. Non peccare graviter Ministrum, culpæ mortalis conscientiam, conficientem Sacramentum, nisi sit ad talem functionem specialiter consecratus, olim secutus sum, & nunc sentio, cum Thom. Sanchez. l. 2. hic D. 6. n. 4. Hinc quando Causus objicit, si contrahentes essent Ministri, duplex peccatum grave committerent, unum ministrando, alterum recipiendo Sacramentum; responderetur, id non procedere in dato casu; quia non ministrant ad hoc specialiter consecrati.

ARTICULUS II.

De matrimonio, in quantum est contractus.

363. Matrimonium sic acceptum, est contractus legitimus, quo contrahentes sibi mutuo constituunt jus suorum corporum ad usum conjugalem, seu proles generationem. Ex quo rectè sequitur, matrimonium celebrari posse, non tantum quâ Sacramentum, sed etiam quâ est contractus, absque consensu in copulam. Jus enim, & usus juris, distincta sunt; ergo & consensus in habendum, vel retinendum jus à consensu in usum juris; quod manifestum fit in Conjugibus, post consummatum matrimonium, Religionem validè professis, qui cum castitate solenniter professi, licet retinent jus mutuum suorum corporum ad usum conjugalem, quin per hoc consentiant in copulam. Ut porro contractus iste (qui humano modo, at inter homines celebratur) cum obligatione mutua, ritè fiat, sequitur. I. eum debere constare consensu mutuo cum repromissione, & acceptatione, signis externis per verba, vel

his æquivalentia, de præsentibus expressa, prout deduci potest ex his, quæ de Sponsalibus præmissa sunt. Quare non sufficit consensus merè internus; nec simulatus, & mendax ex dict. supr. sequitur. 2. eum debere esse inter personas jure habiles, nullo scilicet impedimento dirimente, constrictas, de quo in sequentibus titulis agendum erit. Potissimum, quod hic resolvendum venit, est, qualis esse debeat consensus, qui substantialiter pertinet ad valorem matrimonii.

§. I.

An valor matrimonii pendeat à consensu juxta consuetudinem Patrie?

De hoc agitur in c. de Franciar. b. t. 364. ubi quidam nobilem mulierem de Saxonia, lege Saxonum duxit in Uxorem; verum, quia non eisdem utuntur legibus Saxones, & Francigenæ, causatus est, quod eam non suâ, id est, Francorum lege, desponsaverat, vel acceperat, vel dotaverat: dimissaque illâ, aliam superduxit. Definivit super hoc sancta synodus, ut ille transgressor Evangelicæ legis subjiciatur poenitentiae, & à secunda conjugate separetur, ut ad priorem redire cogatur. Ex hoc textu sequitur, ad questionem propositam, dicendum negativè; cum expressè dicatur, à secunda conjugate separetur, & ad priorem redire cogatur, quam dimiserat, non obstante, quod eam non suâ lege desponsaverat. Quare not. I. semper; & apud omnes gentes, ad matrimonium celebrandum, quædam fuisse præscripta, ut substantialia; quædam verò solum ut accidentalia, nimirum pro solennitate, ut not. Gonzalez. in cit. c. 1. n. 18. quod etiam procedit de jure Canonico, ut videri potest in c. Aliter. 3. q. 5. de quo egimus supr. Hinc, licet solennitates legales non sint observandæ, ut actus substantialia; tamen servandæ sint; cum iustæ ac licitæ sint, ut pat. ex c. Raynuius, de Testam. ibi: jure Lambaro; & ideo, etiam S. Synodus Trid. Sess. 24. c. 1. de Reform. optat, ut, si quæ Provincia, aliis, ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis, hac in re, utantur, eas omnino retineant.

Not. 2.